

Sygn. akt VIII Pz 14/18

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący SSO Grażyna Łazowska

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2018 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Z.

o przywrócenie do pracy

na skutek zażalenia powoda na punkt 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt IV P 828/17

postanawia:

oddalić zażalenie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018r. Sąd Rejonowy w Z. zwolnił powoda od uiszczenia opłaty sądowej od pozwu ponad kwotę 2000zł., a w punkcie 2 oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód wraz z pozwem o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia warunków umowy o pracę złożył wniosek o zwolnienie go z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości, z którego wynika, że obecnie pracuje jedynie w podstawowym wymiarze czasu pracy gdyż z uwagi na kontrolę Państwowej Inspekcji Pracy pracodawca uniemożliwił mu wykonywanie pracy w godzinach nadliczbowych oraz nie wypłacił wynagrodzenia za dotychczas przepracowane godziny nadliczbowe, w związku z czym w chwili obecnej uzyskuje jedynie dochody pozwalające mu na zaspokojenie podstawowych potrzeb jego oraz rodziny jak również nie posiada oszczędności, które mógłby przeznaczyć na wpis sądowy. Ze złożonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że powód do dnia 28 lutego 2018r. będzie otrzymywał wynagrodzenie za pracę w kwocie pomiędzy 1800 – 2000 euro miesięcznie. Powód prowadzi gospodarstwo domowe z niepracującą żoną, razem z nimi mieszka dorosły syn, który z umowy o pracę otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2.000 zł miesięcznie. Małżonkom przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o powierzchni 65 m2 o wartości około 100.000 zł. Ponadto są właścicielami samochodu osobowego marki H. (...) rok produkcji 2008 o wartości około 20.000 zł. Miesięcznie wydatki powoda i rodziny wnoszą około 8.623 zł, składają się na nie: czynsz 685 zł miesięcznie, opłata za prąd 125 zł miesięcznie, opłata za gaz 17 zł miesięcznie, opłata za wodę 200 zł miesięcznie, opłata za telefon stacjonarny 125 zł, opłata za komórkę powoda 133 zł za miesiąc, opłata za komórkę żony powoda i syna wraz z ratami za sprzęt (tablet) + internet 600 zł miesięcznie. Zobowiązania kredytowe rodziny wynoszą: rata kredytu 1500 zł, ubezpieczenie kredytu 500 zł miesięcznie, karta kredytowa z aktualnym debetem w kwocie 6.000 zł – dokonywane wpłaty 1.600 zł miesięcznie. Powód ponosi koszty dodatkowego ubezpieczenia na życie w kwocie 207 zł miesięcznie. Roczne koszty ubezpieczeń samochodu wynoszą 3.200 zł, czyli 266 zł miesięcznie. Pozostałe koszty: żywność środki czystości,

kosmetyki wynoszą od 1.800 zł do 2.000 zł, koszt zakupów leków dla powoda i żony 250 zł miesięcznie, ubrania dla dwóch osób 300 zł miesięcznie, utrzymanie psa 150 zł miesięcznie. Ze złożonej historii rachunku bankowego w CreditAgricole wynika, że na dzień 08 stycznia 2018r. powód dysponował kwotą 1.216,97 euro.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd Rejonowy uznał, że wniosek powoda zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd I instancji podkreślił zasadę uiszczania kosztów sądowych związanych z toczącym się sporem. Zwolnienie od tego obowiązku może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej troski, zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim okresie zaoszczędzić potrzebnych kwot. Przyjmuje się, że instytucja zwolnienia od kosztów stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach swojego utrzymania. Ubiegający się o taką pomoc powinien w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc państwa (tak orzekł Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 września 1984 roku, II CZ 104/84).

Mając na względzie instytucję zwolnienia od kosztów sądowych trzeba stwierdzić, że stanowi ona prawo ubogich oraz że strona wnosząc sprawę pod rozstrzygnięcie sądu powinna liczyć się z poniesieniem kosztów niezbędnych dla dochodzenia roszczeń.

Strona dochodząca swych praw przed sądem musi liczyć się z koniecznością poniesienia wymaganych kosztów postępowania i winna w pierwszej kolejności wykorzystać wszelkie posiadane możliwości majątkowe w celu pokrycia kosztów z tym związanych (tak orzecznictwo sądowe, przykładowo postanowienie SN z dnia 26 czerwca 1990r. II CZ 13/90, postanowienie S.A. w G. z 9 lipca 1992r. I Acz 382/92, postanowienie S.A w K. z dnia 11 lutego 1993r. I Acz 86/93).

Koszty sądowe muszą być traktowane na równi z innymi wydatkami i przekonanie o możliwości ich poniesienia dopiero z nadwyżki jaka pozostaje po poniesieniu innych wydatków jest nieuzasadnione. Stąd spłata kredytów nie uzasadnia całkowitego zwolnienia powoda od kosztów. Ponadto, w sytuacji dochodzenia na drodze sądowej swoich praw, część ponoszonych przez powoda wydatków trudno uznać za konieczne i uzasadnione np. wydatki poniesione ubezpieczenie AC, kredyt na urządzenia elektroniczne, zgodnie bowiem z poglądem wyrażonym w postanowieniu SN z dnia 23 marca 2010r. II PZ 2/10 dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania.

Wniosek o zwolnienie z kosztów warunkowany być musi uprzednim wykorzystaniem przez stronę własnych możliwości zarobkowych i zasobów majątkowych. Dopiero wyczerpanie, bądź też brak możliwości skorzystania z takich aktywów w celu poniesienia opłat sądowych, przy zachowaniu gwarancji finansowania własnych potrzeb życiowych na poziomie podstawowym, stanowić może podstawę do objęcia strony instytucją zwolnienia od kosztów.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że powód do dnia 28 lutego 2018r. będzie osiągać miesięcznie dochód w granicach pomiędzy 1800 – 2000 euro miesięcznie (w przybliżeniu 7200 – 8000 zł), łączne miesięczne wydatki rodziny przewyższają, co prawda dochód małżonków i wynoszą około 8623 zł, jednakże mimo to na koncie powoda w dniu 8 stycznia pozostawała kwota 1066 euro w związku z czym należało stwierdzić, że powód posiada środki finansowe na uiszczenie przynajmniej części opłaty, która wynosi 4829 zł. Jednocześnie ze względu na uzyskiwane przez powoda dochody, posiadany majątek i wysokie koszty utrzymania w ocenie Sądu Rejonowego nie można zaliczyć go do grona osób ubogich.

Nadto Sąd I instancji podniósł, że w razie przegrania sporu przez osobę zwolnioną od kosztów sądowych - następuje to na koszt Skarbu Państwa, a więc wszystkich podatników. Zdaniem Sądu Rejonowego brak jest podstaw do przerzucenia na Skarb Państwa odpowiedzialności za całość kosztów opłaty od pozwu, jako że powód zwraca się o

pomoc państwa, a jednocześnie nie wymaga od swojego dorosłego i osiągniętego dochody z pracy syna partycypacji w kosztach utrzymania mieszkania i zakupu żywności, jak również podjęcia zatrudnienia przez żonę.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Rejonowego powód może uiścić opłatę w kwocie 2000 złotych bez uszczerbku dla siebie i rodziny.

Powód wniósł zażalenie na powyższe postanowienie, w zakresie w jakim jego wniosek został oddalony. W uzasadnieniu wskazał, że został niejako nagle zmuszony do wytoczenia powództwa, a zatem nie mógł przewidzieć konieczności zapewnienia odpowiednich środków. Nadto, podniósł, że jego wynagrodzenie uległo zmniejszeniu, i wbrew ustaleniom Sądu I instancji, jego wynagrodzenie za styczeń 2018r. wyniosło 1066 euro netto, a za luty 2018r. – 1515 euro netto, a wobec faktu utraty pracy od 1.03.2018r. musi zabezpieczyć środki na utrzymanie do czasu podjęcia kolejnej pracy. Powód wskazał, że okoliczność iż jego żona z przyczyn zdrowotnych nie pracuje oraz, że nie wymaga od syna partycypacji w ponoszeniu kosztów utrzymanie, nie może dyskwalifikować jego zwolnienia od kosztów. Wyjaśnił, że kredyty zostały zaciągnięte na długo przed wytoczeniem powództwa, oraz że fakt posiadania zobowiązań kredytowych nie może zamykać mu drogi do zwolnienia z kosztów sądowych. Reasumując, w ocenie powoda jego sytuacja jest wyjątkowa, w pierwszej kolejności musi zabezpieczyć utrzymanie rodziny, nie jest w stanie zaoszczędzić jakichkolwiek kwot, wobec czego wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia i zwolnienie go w całości od kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu I Instancji i przedstawione w uzasadnieniu skarżonego postanowienia rozważania prawne. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej analizy stanu faktycznego w kontekście obowiązujących przepisów prawa i swoje stanowisko szczegółowo uzasadnił.

Argumenty podniesione przez powoda w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie. W świetle ustalonej sytuacji finansowej powoda, nie ma znaczenia okoliczność, że decyzję o wniesieniu odwołania od wypowiedzenia warunków pracy i płacy musiał podjąć w ciągu 21 dni. Powód otrzymywał miesięcznie wynagrodzenie w wysokości około 8 000zł., a zatem z pewnością nie można go zaliczyć do osób ubogich, dla których dedykowana jest możliwość zwolnienia od kosztów sądowych.

Zauważyć należy, że kilka dni przed wręczeniem wypowiedzenia, powodowi wypłacono tytułem wyrównania za pracę w nadgodzinach kwotę 3 206,65 euro, która przewyższa opisaną w oświadczeniu majątkowym wydatki rodziny o ponad 3000zł. Przeczy to twierdzeniem powoda, że nie był w stanie poczynić stosownych oszczędności.

Podkreślenia wymaga, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych, nie jest pomyślana w ten sposób, że koszty ponosi wyłącznie osoba, której pozostaje nadwyżka, po pokryciu wydatków związanych wysokim standardem życia. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych nie może prowadzić do kredytowania stron postępowania, poprzez udzielanie ulg w postaci zwolnienia od kosztów sądowych.

Opłata sądowa jest należnością Skarbu Państwa i powinna być przez stronę procesu traktowana priorytetowo. Nie ma żadnych podstaw do przyjmowania, że inne zobowiązania takie jak np. konieczność spłaty kredytów czy innych zobowiązań, a nawet opłacenie podatków mają pierwszeństwo przed kosztami sądowymi. Stąd też, wykazana przez powoda kwota zobowiązań kredytowych w wysokości 3600zł. miesięcznie nie powinna być uwzględniana przy ocenie możliwości finansowych powoda, bowiem ich spłata nie wyprzedza obowiązku zapłaty opłaty sądowej.

Dodać należy również, że przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych wyłączone jest w sytuacji gdy ubiegający się o nie, posiadają majątek umożliwiający im uzyskania niezbędnych środków, choćby przez zaciągnięcie kredytów, których zabezpieczeniem może być ten majątek.

Z tych wszystkich względów, Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że powód bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny jest w stanie uiścić opłatę sądową w wysokości 2000zł. i oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. w zawiązku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska